

**Bollebygds kommun – mål och budget 2016-2018
M, KD, FP**

Förord

Moderaterna, Kristdemokraterna och Folkpartiet i Bollebygds kommun delar, i stora drag, inriktningen i den politiska ledningens budgetförslag. Vi menar också att det är helt nödvändigt att skapa ett större ekonomiskt utrymme för att möta kommande investeringar och att begränsa utvecklingen av kommunens låneskuld.

Av det skälet ställer vi oss bakom såväl det resultatmål på 4 % som den politiska ledningen föreslår som målet på minst 40 % för egenfinansiering av investeringar

Om vi ska kunna uppnå det ekonomiska resultat på 4 % som vi förefaller vara överens om är det nödvändigt med effektiviseringar i nämndernas verksamhet. Vi ser med tillfredsställelse på att budgetunderlaget innehåller konkreta förslag till åtgärder och vi ställer oss bakom dessa med ett undantag. Vi kan inte acceptera ett beslut om att ta bort vårdnadsbidraget.

Vi har två motiv för detta; dels ser vi vårdnadsbidraget som en fortsatt viktig valfrihetsfråga för de föräldrar som väljer att vara hemma längre tid med sina barn, dels är det ett förslag till besparing som inte kommer att ge någon effekt då ju de barn som idag är hemma som alternativ ska erbjudas plats i våra förskolor med den kostnad som det innebär. *Vi yrkar därför på att Kommunfullmäktige uttalar att vårdnadsbidraget ska vara kvar och att Bildnings- och omsorgsnämnden ges i uppdrag ersätta den tänkta effektiviseringen på 500 tkr med andra åtgärder.*

Om en majoritet av kommunfullmäktige skulle avslå detta yrkande förväntar vi oss givetvis att det görs en analys, dels om konsekvenserna för de enskilda familjerna och dels om det verkliga utfallet ekonomiskt, innan vårdnadsbidraget tas bort.

Vi hävdar också att en kraftfull åtgärd för att nå resultatmålet, förutom effektiviseringar, är att minska den totala sjukfrånvaron. *Därför yrkar vi att ytterligare ett mål förs in under rubriken "Mål för god ekonomisk hushållning" och att det lyder enligt följande: Sjukfrånvaron i kommunen ska minska med*

minst 0,5 procentenheter utifrån 2015 års utfall. Denna skrivning ersätter då de mål om sjukfrånvaron som, enligt budgetunderlaget, finns som nämndspecifikt mål för samhällsbyggnadsnämnden i den politiska ledningens budgetunderlag.

Med all rätt är en stor del av arbetet i kommunen inriktad på Götalandsbanan och det kommande resecentrat vid Kråktorps. Det är avgörande för vår trovärdighet i de diskussioner som kommer att ske under 2016 med regeringens förhandlingspersoner att vi kan visa på en god beredskap och realistiska planer för att kunna motivera de stora investeringar som projektet medför, inte bara i själva resecentrat utan också i den expansion som förväntas följa på järnvägens utbyggnad. Vi ställer oss därför bakom de medel som anvisas i den politiska ledningens budgetförslag.

Samtidigt måste vi arbeta aktivt för att vår vision upplevs som trovärdig, dvs. att samtliga invånare i kommunen ska kunna känna att Bollebygds kommun är "Kommunen där vi bor bra och lever länge". En avgörande faktor för detta är att var och en, oavsett de skiftande förutsättningar som kan finnas, ska ha möjlighet att känna sig delaktig i ett samhälle som till alla delar är öppet och tillgängligt. Vi vill därför tillföra ytterligare ett uppdrag som handlar om *en strategi för att utveckla Bollebygds kommun till en kommun som uppmärksammas för sitt arbete med tillgänglighetsfrågor.* Vi utvecklar tankarna bakom detta förslag under avsnittet "Övriga uppdrag" och utgår från att ett sådant arbete också kommer att medföra nämndspecifika mål i budgetarna för kommande år. Som en konsekvens av vår beskrivning av detta uppdrag har vi också ett yrkande om en ändring av en objektbeskrivning i investeringsbudgeten. *Vi yrkar att Lekplats Skattegården ersätts med benämningen Skattegårdsparken.*

Under samma avsnitt vill vi också utveckla vårt förslag till uppdrag om bildande av ett samlat fastighetsbolag för alla kommunens fastigheter, såväl de som idag ägs och förvaltas av kommunen som de som finns inom vår kommunala fastighetsstiftelse Bollebo.

I övrigt ställer vi oss bakom den politiska ledningens budgetförslag. Vi noterar särskilt att det i förslaget, trots ambitionen att öka kommunens ekonomiska resultat, finns ett förslag om att bibehålla oförändrad skattesats på 21,59 %. Vi stödjer självklart detta förslag.

Med hänvisning till ovanstående och till de konkreta utredningsuppdrag som vi utvecklar under rubriken "Övriga uppdrag" ber vi därför att till kommunfullmäktige överlämna vårt samlade förslag till budget 2016 för Bollebygds kommun.

Moderaterna

Kristdemokraterna

Folkpartiet

1 Styrmodell och mål

1.1 Styrmodell

Kommunens styrmodell beskriver ansvarsfördelning och roller avseende fastställande och uppföljning av mål, gemensamma begrepp, principer för mål, tidplan etc. Styrmodellen bidrar till att skapa helhetsperspektiv, samordning mellan nämnder samt ökad transparens i kommunens budget- och uppföljningsprocess.

1.2 Övergripande mål, nämndsmål och nyckeltal

Kommunfullmäktige utövar styrning genom att besluta om kommunens vision, övergripande mål, övergripande strategier, strategiskt inriktningsdokument, nämndsmål, mål för god ekonomisk hushållning, nyckeltal, driftbudgetramar samt investeringsbudget för styrelse och nämnder. Beslut om nämndsmål och nyckeltal gäller i ett år och utgör en del av kommunfullmäktiges budgetbeslut. För att begränsa antalet nämndsmål kompletteras nämndsmålen med ett antal nyckeltal.

Nedan redovisas av kommunfullmäktige angivna nämndsmål 2016 kopplat till kommunens övergripande mål.

1.2.1 Ökat arbetsdeltagande

Kommunstyrelsen

- Kommunen ska senast 2018 vara bland de 50 kommuner som rankas högst i Svenskt näringslivs ranking av lokalt företagsklimat. I ranking 2016 ska kommunens placering i Svenskt näringsliv vara plats 100 eller bättre.

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Medarbetare ska ha relevant utbildning och behörighet.
- Personer inom nämndens verksamhetsområden ska ges möjlighet till att prova meningsfull sysselsättning i arbetslivet.

Samhällsbyggnadsnämnden

- Andelen hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 40 procent vid utgången av 2016 (2013, 11 procent).
- Möjligheterna för pendling till och från Bollebygd ska utvecklas.

1.2.2 Trygga och goda uppväxtvillkor

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Alla elever är behöriga till gymnasieskolan.
- Med fokus på barnets hälsa, lärande och trygghet ska samverkan mellan olika verksamheter utvecklas och förbättras.

1.2.3 Åldrande med livskvalitet

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Samtliga brukare ska ha en aktuell och undertecknad genomförandeplan.
- Antalet fallskador ska minska.

1.2.4 Hållbar livsmiljö

Kommunstyrelsen

- Kommunen ska vara en av de kommuner som Sverigeförhandlingen slutförhandlar med 2016 avseende järnvägsstation.
- Kommunen ska ta fram strategiska översiktliga miljömål. Detta ska göras av en politisk arbetsgrupp.

Bildnings- och omsorgsnämnden

- Andel verksamheter med utvecklade former för inflytande och delaktighet ska öka.

Samhällsbyggnadsnämnden

- Energiförbrukningen i kommunens samlade fastighetsbestånd ska minska med 5 procentenheter per år.

1.2.4 Nyckeltal

Tabell 1: Nämndernas nyckeltal 2016

Nämnd	Nyckeltal	Aktuellt värde	Datum för värde	Grön	Gul	Röd
	Förutsättningar					
KS	Befolkningsutveckling	1,1%	2014	>1%	0,7-1%	<0,7%
KS	Arbetslöshet 16-64 år	1,5%	141231	<3%	3-4%	>4%
KS	Arbetslöshet 18-24 år	4,7%	141231	<4%	4-5%	>5%
KS	Nöjd-Region-Index	64	2013	>60	57-60	<57
KS	Nöjd-Medborgar-Index	57	2013	>53	50-53	<50
KS	Nöjd-Inflytande-Index	42	2013	>40	37-40	<37
KS	Medarbetarenkät "Bollebygds kommun är en bra arbetsgivare"	89%	2013	>80%	65-79%	<64%
KS	Trygg och säker kommun (ranking)	10	2014	<25	25-100	>100
	Kvalitet och resultat					
KS	Antal anmälda fall av skadegörelse per 1000 invånare	5,3	2013	<5	5-10	>10
KS	Ungas delaktighet och inflytande	48 %	2014	>50%	40-50%	<40%
KS	Resandeutveckling linje 101	-1,5%	2014	>1%	0-1%	>0%
BON	Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-14 år	22,7	2013	>21,5	15,6-21,4	<15,5
BON	Resultat på nationella prov årskurs 3 Läsa: faktatext	87,2	2014	>91,8	85-91,8	<85
BON	Resultat på nationella prov årskurs 3 Läsa: berättande text	93	2014	>94,4	90-94,4	<90
BON	Meritvärde i åk 9 hemkommun, genomsnitt	216	2014	>210	200-210	<200
BON	Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg – helhetssyn, andel %	85%	2014	>84%	83	<82
BON	Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg – helhetssyn, andel %	94%	2014	>92%	89-91%	<88%
BON	Invånare 18-64 år som någon gång	9,3%	2013	<8,6%	8,7-9,6%	>9,7%

	under året varit arbetslösa, andel %					
SBN	Bemötande och tillgänglighet	92	2013	>85	75-85	<75
	Utläckage vattenledningsnäten					
	- Olsfors	27,5%				
	- Tölsjö	18%				
SBN	- Bollebygd	27%	2014	<20	20-30	>30

1.2.5 Mål för god ekonomisk hushållning

Kommunallagen stadgar att varje kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges för verksamheten. Utöver detta ska finansiella mål anges. I regeringens proposition 2004/05:100 ges följande tolkning av begreppet "god ekonomisk hushållning":

"Varje generation bör bära kostnaden för den service som generationen själv beslutat om och själv konsumerar:"

Genom att formulera tydliga mål har de förtroendevalda möjlighet att staka ut den politiska färdriktningen. För att kunna följa upp om verksamheten är effektiv eller ej krävs att det formuleras mål som är tydliga och mätbara. De mål som anges för verksamheten står i relation till de ekonomiska resurser som ställs till förfogande. Kommunfullmäktige beslutar i budget om övergripande mål för respektive styrelse och nämnds verksamhet vilka är i av betydelse för god ekonomisk hushållning. Målen följs upp i delårsrapporter och årsredovisning.

En god finansiell ställning är viktigt för en kommun eftersom det ger en rimlig handlingsfrihet. Planperiodens resultat kombinerat med en hög investeringsnivå medför att Bollebygds finansiella ställning försvagas. I det längre perspektivet är dock målsättningen fortsatt att stärka kommunens finansiella ställning.

- Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 4 procent av kommunens intäkter för skatter och generella statsbidrag.
- Över tid ska minst 40 procent av kommunens investeringar finansieras med egna medel.
- Sjukfrånvaron ska minska med minst 0,5 procentenheter utifrån 2015 års utfall.

1.3 Utredningsuppdrag

Bildande av kommunalt fastighetsbolag

Enligt den nya lagen om allmännyttiga kommunala bostadsaktiebolag som trädde i kraft den 1 januari 2011, ska bolagen bedriva verksamheten i allmännyttigt syfte och enligt affärsmässiga principer. I samband med utbyggnaden av det nya stationsområdet i Bollebygd kommer det att ställas stora krav på hur man bäst ska kunna trygga de kommande bostads- och lokalbehoven i kommunen. Den nuvarande lösningen med en kommunal bostadsstiftelse är inte bra, då stiftelsen inte har tillräckliga resurser för att vara med och lösa den stora uppgift som expansionen och utvecklingen kring stationsområdet kommer att medföra. Genom att lägga alla fastigheter, såväl kommunens egna lokaler som stiftelsens fastighetsbestånd, i ett och samma bolag kan vi åstadkomma en samordning av administration, drift och underhåll och därigenom skapa en potential för betydande kostnadsbesparingar. Ett nytt bolag skulle därigenom också kunna bli en starkare aktör på bostadsmarknaden i Bollebygds kommun.

Vi yrkar därför på att kommunfullmäktige beslutar om följande utredningsuppdrag:

Förutsättningarna för bildande av ett nytt kommunalt fastighetsbolag ska snarast utredas. Uppgiften för det nya bolaget är att samordna byggande, drift och underhåll av Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäders fastigheter och alla övriga kommunala lokaler.

Ett heltäckande program för tillgänglighet i Bollebygds kommun

Vår vision är att Bollebygd är "kommunen där vi bor bra och lever länge". Om den ska upplevas som trovärdig av alla invånare måste vi också arbeta för att alla ska kunna känna sig delaktiga i en kommun som i alla delar är öppen och tillgänglig. Det handlar inte bara om fysisk tillgänglighet utan minst i lika hög grad om att undanröja svårigheter, brister och hinder på andra sätt. Oavsett funktionsnedsättning, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, ålder, kön och sexuell läggning ska var och en uppleva ett gott bemötande och att alla delar av samhället är öppna och tillgängliga.

Ett exempel är det arbete som pågår i kommunen för att invånare ska uppleva ett gott och professionellt bemötande. Den invånare som hänvisas runt i organisationen utan att få konkreta svar upplever inte kommunen som särskilt tillgänglig. Ett annat exempel är det arbete som pågår med att utveckla Sinnenas trädgård vid Bollegården i direkt anslutning till Skattegårdsparken, där utformningen skapar förutsättningar för goda möten mellan människor. En lekplats som också välkomnar barn med funktionsnedsättning och gångstråk anpassade för äldre eller andra med rörelseproblem är delar av utformningen som gör att man även i ett parkområde kan skapa tillgänglighet för alla.

Vi är medvetna om att det pågår förtjänstfullt arbete inom många delar av kommunen för att öka tillgängligheten, men det finns fortfarande mycket att göra. Det är inte minst viktigt att tillgänglighetsaspekten ges en framträdande roll i den kraftiga expansion av kommunen som vi kan se inom de kommande åren. För att vara trovärdiga i det arbetet måste vi skaffa oss mer kunskap om förutsättningarna och skapa en kultur och ett synsätt som innebär att vi i allt det dagliga arbetet, i alla delar av kommunen, lyfter fram tillgänglighetsaspekterna. Vi är medvetna om att det är ett omfattande arbete att nå dit, men vi hoppas att fullmäktige delar vår uppfattning om betydelsen av detta och att processen nu kan börja.

Vi yrkar därför på att kommunfullmäktige beslutar om följande utredningsuppdrag:

Kommunen ska snarast ta fram ett program och en strategi för tillgänglighetsarbetet i Bollebygds kommun. Strategin ska vara vägledande för

ett heltäckande tillgänglighetsarbete i alla delar av kommunens verksamheter.

2 Ekonomi

2.1 Intäkter under planperioden 2016-2018

2.1.2 Skatter och statsbidrag 2016-2018

En avgörande faktor för intäkternas storlek är antalet invånare i kommunen. Antalet invånare beräknas i detta dokument uppgå till 8 730 den 1:e november 2015, vilket motsvarar en ökning med 97 invånare jämfört med 1:e november 2014. Prognostiserade intäkter har tagits fram med hjälp av Sveriges kommuner och landstings (SKL) beräkningsmodell för skatter och statsbidrag. Som grund för budget används SKL:s intäktsprognos från 2015-04-29. Den skattesats som ligger till grund för beräkningen är 21:59.

Tabell 2: Skatter och generella statsbidrag 2016-2018 (tkr)

År	2016	2017	2018
Invånare, 1 nov föregående år	8 730	8 830	8 930
Utveckling förvärvsinkomster %	5,4 %	4,3 %	4,2%
Skattekraft, egen kr/inv	216 439	223 189	229 959
Förvärvsinkomster	1 889 509	1 970 760	2 053 529
Skattesats	21,59	21,59	21,59
Skatteintäkt, tkr	407 945	425 487	443 357
Inkomstutjämning	48 006	50 419	53 473
Regleringsbidrag kr/ inv	-238	-437	-702
Regleringsbidrag, tkr	-2 075	-3 856	-6 269
Strukturbidrag kr/ inv	104	104	104
Strukturbidrag, tkr	908	918	929
Kostnadsutjämning kr/inv	-28	-28	-28
Kostnadsutjämning, tkr	-244	-247	-250
LSS-utjämning kr/inv	-1 163	-1 163	-1 163
LSS-utjämning tkr	-10 153	-10 269	-10 386
Kalkyl Kommunal fastighetsavgift	15 427	15 427	15 427
Summa skatter och statsbidrag, tkr	459 814	477 879	496 281

De olika delarna i det kommunala utjämningssystemet består av nedanstående delar. Syftet med utjämningssystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner i landet att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av kommuninvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

Inkomstutjämning utjämnar skillnader i skatteinkomster mellan kommuner och mellan landsting. Från 2005 är det staten som genom ett bidrag betalar huvuddelen av inkomstutjämningen. Samtidigt avskaffades det generella statsbidrag som tidigare utgick till kommuner och landsting. Systemet utgår från det genomsnittliga skatteunderlaget per invånare i landet (medelskattkraften). Underlaget för kommuners inkomstutjämning beräknas som skatteutjämningsunderlaget minus kommunens eget skatteunderlag. Kommuner för vilka skatteutjämningsunderlaget är större än det egna skatteunderlaget får ett bidrag och vice versa.

Regleringsbidrag: statens finansiering av inkomstutjämningen styrs av utvecklingen av det kommunala skatteunderlaget. Eftersom staten inte vet på förhand vad kostnaden för inkomstutjämningen blir ingår i utjämningsystemet en regleringspost i form av regleringsbidrag/regleringsavgift. Denna post används för den ekonomiska regleringen av den kommunala finansieringsprincipen samt för att reglera effekterna av andra åtgärder som påverkar det kommunala skatteunderlaget. Om summan av samtliga bidrag minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp som staten beslutat tillföra får kommuner eller landsting ett regleringsbidrag på kvarvarande belopp och vice versa.

Strukturbidrag innehåller olika stöd av främst regionalpolitisk karaktär. Dessa stöd utgick i det tidigare utjämningsystemet inom ramen för kostnadsutjämningen. Strukturbidrag utgår utan angiven tidsbegränsning till de kommuner och landsting som tidigare fick tillägg i några av de delmodeller som inte längre ingår i systemet för kostnadsutjämning (t ex näringslivs- och sysselsättningsfrämjande åtgärder eller svagt befolkningsunderlag) eller som skulle fått stora intäktsminskningar genom införandet av nya utjämningsystemet.

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna strukturella behovs- och kostnadsskillnader mellan enskilda kommuner respektive landsting. Utjämningen ska ske för skillnader i behov av kommunal service och för förutsättningarna att producera denna service, det vill säga sådana skillnader

som inte kommuner och landsting inte själva kan råda över. Utjämningen ska däremot inte ske för kostnadsskillnader som beror på skillnader i vald servicenivå, kvalitet, avgiftssänkning och effektivitet.

2.2 Driftbudgetramar 2016

Följande avsnitt ger en beskrivning av Bollebygds kommuns driftbudgetramar 2016. Budgetmodellen avser att skapa transparens, tydlighet samt omfatta ett befolkningssamband. Modellen redovisar beräknade nettokostnader ställda mot prognostiserade intäkter i form av skatter och generella statsbidrag. För att åstadkomma tydlighet kring uppdrag som budgetramen medför innehåller ett antal verksamheters budgeterade prestationer. En prestation i budgetmodellen är elever, barn och brukare inom verksamheter på helårsbasis. Det innebär att det beräknas ett medelvärde över året för att få fram årets prestation. I nuvarande budgetmodell används följande prestationer:

- Barn i förskoleverksamhet
- Barn i fritidshemsverksamhet
- Elever i förskoleklass och grundskola
- Elever i gymnasieverksamhet
- Brukare inom särskilt boende
- Brukare inom hemtjänst

Om budgeterade prestationskrav inte uppfylls ska detta resultera i budgetöverskott. Överskott kan efter beslut i kommunfullmäktige omfördelas till kommuncentral ofördelad budget eller annan styrelse/nämnd inom kommunen.

Aktuell budget

Budgetmodellen har sin start i den aktuella budgetramen som är beslutad för respektive nämnd föregående år i kommunfullmäktige i juni (alternativt november).

Ändrat ansvar

Här hanteras poster som påverkar nämndernas ekonomiska förutsättningar. Detta kan utgöras av ny lagstiftning, krav på nya verksamheter eller nya regler för taxeintäkter eller statsbidrag. Det kan också handla om att verksamhet eller kostnader flyttas mellan olika nämnder. I budget 2016 förs 128 tkr tillbaka från kommunstyrelsen med anledning av anläggningsbidrag som var beviljade för 2015.

Effekt fattade beslut

Här redovisas konsekvensen av beslut som är fattade efter det att föregående års budgetram beslutades i kommunfullmäktige i juni (alternativt november). Ett exempel är om det sker någon justering av budgetramen med anledning av förändrade prestationer i samband med årsbokslut. I samband med årsbokslut 2014 justerades bildnings- och omsorgsnämndens budgetram med -365 tkr med anledning av ökade prestationer. I budget 2016 justeras budgetramen för ökade politikerarvoden med -300 tkr som är en effekt av tidigare fattat beslut om politikerarvoden för mandatperioden. Samhällsbyggnadsnämndens budgetram justeras med -150 tkr för ökade politikerarvoden. Kommunstyrelsen -3 400 tkr med anledning av ökade kostnader för avskrivningar till följd av investeringar samt -50 tkr för ökade politikerarvoden.

Befolkningsförändringar

I denna del av budgetmodellen återspeglas befolkningsförändringar. Som grund för förändringar används aktuell befolkningsprognos. Befolkningen delas in i olika åldrar och i olika brukargrupper och förändringar av antalet prestationer redovisas. De verksamheter som påverkas av befolkningsförändringar i denna budgetmodell är förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, gymnasiet, särskilt boende och hemtjänst.

Inom verksamheterna förskola, förskoleklass, fritidshem samt äldreomsorg används en servicegrad. Servicegraden beskriver hur stor andel av kommunens invånare i ett åldersintervall som använder sig av verksamheten. Förändringen i befolkningen multipliceras med en servicegrad för att få fram

en förändring av budgetramen. Det är av stor vikt att förvaltningar meddelar inför budgetarbetet om det förväntas några förändringar i servicegraden.

För att beräkna ramförändringens storlek används en modifierad enhetskostnad för respektive verksamhet. I materialet används kommunens enhetskostnader enligt SCB:s räkenskapsammandrag föregående år som indexeras till aktuellt budgetårs nivå. Enhetskostnaderna korrigeras avseende så kallade overheadkostnader och i vissa fall även lokalkostnader. Tanken är att en ökning eller minskning av verksamhetens volym inte automatiskt för med sig ökade eller minskade kostnader för administration, ledning och lokaler. Detta medför att eventuella förändringar i lokalbehov till följd av volymförändringar inte beaktas i denna budgetmodell. I nedanstående tabell framgår vilka prestationer som är till grund för bildnings- och omsorgsnämndens budgetram 2016.

Tabell 4: Aktuella prestationer i budgetramar 2016

Prestationer	2015	Förändring	2016
Förskola	528	-8	520
Fritidshem	445	3	448
Förskoleklass	119	5	124
Grundskola inkl särskola	991	40	1 031
Gymnasieskola inkl gymnasiesär	288	-10	278
Hemtjänst	123	1	124
Särskilt boende	78	-1	77

Indexering

Indexering innebär att förväntade kostnads- och intäktsökningar hanteras genom att nämndernas ramar indexeras. Det finns möjlighet till differentierade index beroende på olika förutsättningar för olika intäkts- och kostnadsslag. Det är därför av stor vikt att förvaltningar meddelar inför budgetarbetet om det förväntas skilda indexeringar jämfört med den generella indexeringen som är motsvarande 2 procent för varor och tjänster. Det sker inte någon indexering av lönekostnader i denna del i modellen (se nedan lönerörelse 2016).

Politiska prioriteringar

Här förs konsekvenser av politiska prioriteringar in i budgetmodellen. Det kan till exempel handla om kvalitetsförstärkning inom verksamheter. I budget 2016 tillförs medel enligt följande politiska prioriteringar:

- Samordnare bredband **-120 tkr** (samhällsbyggnadsnämnden).
Genomförande av bredbandsstrategi är prioriterat och insatser med hjälp av konsult krävs för att denna strategi ska kunna genomföras.
- Arbetskläder förskolepersonal **-200 tkr** (bildnings- och omsorgsnämnden).
- Invånardialog **-200 tkr** (kommunstyrelsen). Under hösten 2015 ska principer för invånardialogen fastställas av kommunfullmäktige. Medel tillförs för att implementera dessa principer.
- Planeringsarbete stationsläget/ny stadsdel **1 000 tkr** (samhällsbyggnadsnämnden). Resurser behöver tillföras för att kunna genomföra arbeten som måste ske i planeringsarbetet med det nya stationsläget och den nya stadsdelen.

Det har kommit in flera ansökningar från föreningar och de bidrag som beviljas uppgår till **251 tkr** och är enligt följande.

- Anläggningsstöd för Bollebygds IF 60 tkr. Avser justering och reparation av dagvattenbrunnar och ledningar vid Björnskogsvallen.
- Ny-, om- eller tillbyggnad för Bollebygds Hembygds- och fornminnesförening 46, 4 tkr. Avser tilläggsisolering och ny fasad på den gamla byggnaden.
- Ny-, om- eller tillbyggnad för Bollebygds scoutkår 50 tkr. Avser reparation av taket på rotundan.
- Kostnadskrävande redskap för Hestrafors IF 30 tkr. Avser stöd för inköp av ny gräsklippare till klubben.
- Kostnadskrävande redskap för Bollebygds scoutkår 4,5 tkr. Avser inköp av en eller flera kanoter till föreningen.
- Kostnadskrävande redskap för Bollekollen SK 30 tkr. Avser snökanon/snötillverkning.
- Kostnadskrävande redskap för Bollebygds vattenskidklubb 30 tkr. Avser Stöd för inköp av ny båt till klubben.

Det är en ansökan från Bollekollen SK avseende snökanoner som inte beviljas. Motiveringen till avslaget är att föreningen beviljats bidrag för 2015 samt för kostnadskrävande redskap 2016.

Förändringsuppdrag

Detta innebär att verksamheterna kan utsättas för rationaliseringstryck. Förändringskravet kan vara ett generellt förändringskrav och därmed påverka verksamheterna i lika omfattning. Det kan också vara differentierat och därmed påverka verksamheter i olika grad.

Tabell 5: Förändringsuppdrag per nämnd 2016

	KS	BON	SBN
Förändrade tjänster ny organisation		-927	-203
Generellt förändringsuppdrag	-775	-2 658	-538
Totalt	-775	-3 585	-738

I ovanstående tabell framgår att det finns dels ett förändringsuppdrag med anledning av förändrade tjänster i den omorganisation som genomförts och dels ett generellt förändringsuppdrag på respektive nämnd.

Ofördelad budget

Här reserveras medel som främst är avsedda för att kompensera förändringar i prestationer. Syftet med denna ofördelade budget är att möta upp mot förändringar i befolkningen som påverkar behovet av kommunal service. Rutinen för att erhålla medel ur denna ofördelade budget är att framställa ska till kommunstyrelsen i god tid före bokslut så att beslut hinner tas innan bokslut behandlas i respektive nämnd. För år 2016 finns medel avsatta för ofördelad budget med 4 000 tkr. Medel reserveras från den ofördelade budgeten med anledning av utredningsuppdrag avseende sjukfrånvaro.

Lönerörelse

Här reserveras medel kommuncentralt för den kommande lönerörelsen. Det innebär ökade möjligheter för kommungemensamma omfördelningar och ett effektivare sätt att säkra att index för löner inte används för annan verksamhet än vad som avsetts. Utgångspunkten är att kommunstyrelsens arbetsutskott fördelar utrymmet och även bedömer vilken nivå av det avsatta utrymme som behövs användas innevarande budgetår för att åstadkomma önskvärda satsningar. I budget 2016 uppgår indexeringen för löner till 3 procent totalt för kommunen. Denna indexering innebär ett utrymme varierande lönenivåer beroende på prioriteringar av olika yrkesgrupper.

Räntenetto

Här budgeteras kostnader för räntenetto som uppstår med anledning av bland annat lånefinansiering.

Resultatmål

Här redovisas vilket resultatmål som kommunen har för budgetåret samt vad det innebär för resultat i tkr. I budget 2016-2018 budgeteras ett resultatmål på 4,4 procent och det uppgår till 20 414 tkr. På så vis kan en större andel av årets investeringar finansieras med egna medel.

Tabell 6: Driftbudgetramar enligt budgetmodell 2016 (tkr)

Budgetram	Aktuell budg 15	Ändrat ansvar	Eff fattade beslut	Befolkn förändr	S:a exkl index	Index	S:a inkl index	Pol priori.	S:a exkl faktor	Förändr uppdrag	S:a inkl faktor
Bildnings- och omsorgsn	-324 994		-665	-1 193	-326 852	-2 021	-328 873	-451	-329 324	3 585	-325 739
Samhällsbyggnadsn	-28 041		-150		-28 191	-300	-28 491	-1 120	-29 611	738	-28 873
Kommunstyrelsen	-49 686	128	-3 450		-53 008	-272	-53 280	-200	-53 480	775	-52 705
Jävsnämnd	-356				-356		-356		-356		-356
Kommunfullmäktige	-1 170				-1 170	-7	-1 177		-1 177		-1 177
Revisionen	-790				-790	-19	-809		-809		-809
Valnämnd	-46				-46	-1	-47		-47		-47
Överförmyndare	-674				-674	-16	-690		-690		-690
Finansförvaltning	2 288				2 288		2 288		2 288		2 288
Summa	-403 469	128	-4 265	-1 193	-408 799	-2 636	-411 435	-1 177	-413 206	5 098	-408 108

Ofördelad budget -15 -3 000

Ofördelad budget -16 -4 000

Lönerörelse 2015 -7 292

Lönerörelse 2016 -7 500

Bollebygdskolans -2 000

Personalbefrämjande åtg -1 000

Räntenetto -6 500

Resultat -20 414

Summa -459 814

Skatter & Statsbidrag 150429 459 814

2.3 Driftbudgetramar 2016-2018

Tabell 7: Driftbudgetramar 2016-2018 (tkr)

Nämnd	2016	2017	2018
Kommunfullmäktige	-1 177	-1 184	-1 191
Revisionen	-809	-828	-848
Valnämnd	-47	-48	-49
Överförmyndare	-690	-706	-723
Kommunstyrelse	-52 705	-54 782	-56 865
Bildnings- och omsorgsnämnd	-325 739	-332 322	-342 694
Samhällsbyggnadsnämnd	-28 873	-29 179	-29 491
Jävsnämnd	-356	-356	-356
Summa nämnder	-410 396	-419 405	-432 217
Ofördelad budget	-7 000	-11 000	-14 000
Lönerörelse	-14 792	-22 492	-30 492
Personalbefrämjande åtgärder	-1 000	-1 000	-1 000
Politiska prioriteringar	0	-2 000	-4 000
Avsättning Bollebygdskolan	-2 000	-2 000	-2 000
Finansförvaltning	2 288	2 288	2 288
Räntenetto	-6 500	-6 800	-7 500
Summa centralt	-29 004	-43 004	-56 704
Summa verksamhetens nettokostnader	-439 400	-462 409	-488 921
Skatter & Statsbidrag	459 814	477 879	496 281
Budgeterat resultat	20 414	15 470	7 360

2.4 Resultaträkning 2016-2018

Tabell 8: Resultaträkning 2016-2018

Belopp i tkr	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
Verksamhetens intäkter	79 880	81 477	83 107
Verksamhetens kostnader	-489 045	-511 551	-537 193
Avskrivningar	-21 735	-23 535	-25 335
Jämförelsestörande poster	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-430 900	-453 609	-479 421
Skatteintäkter	423 372	440 914	458 784
Generella statsbidrag och utjämning	36 442	36 965	37 497
Överföring av medel mellan budgetår	-2 000	-2 000	-2 000
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-6 500	-6 800	-7 500
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	20 414	15 470	7 360
Extraordinära poster	0	0	0
Årets resultat	20 414	15 470	7 360

2.5 Balans- och finansieringsbudget 2016-2018

Tabell 9: Balansbudget 2016-2018 (tkr)

Belopp i mkr	Budget	Prognos	Prognos
TILLGÅNGAR	2016	2017	2018
Anläggningstillgångar	391 958	414 143	430 653
Omsättningstillgångar	177 238	204 773	248 023
SUMMA TILLGÅNGAR	569 195	618 916	678 676
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Eget kapital vid årets början	187 521	207 935	223 406
Ändrad redovisningsprincip	0	0	0
Årets resultat	20 414	15 470	7 360
Summa eget kapital	207 935	223 406	230 766
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner	29 305	31 555	33 955
Summa avsättningar	29 305	31 555	33 955
Skulder			
Långfristiga skulder	255 000	287 000	337 000
Kortfristiga skulder	76 955	76 955	76 955
Summa skulder	331 955	363 955	413 955
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	569 195	618 916	678 676

Tabell 10: Finansieringsbudget 2016-2018 (tkr)

	Budget 2016	Prognos 2017	Prognos 2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Årets resultat	20 414	15 470	7 360
Justering för av - och nedskrivningar	21 735	23 535	25 335
Justering för gjorda avsättningar	2 100	2 250	2 400
Justering för ej likviditetspåverkande poster	0	0	0
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	44 249	41 255	35 095
Förändring av rörelsekapital			
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	0	0
Ökning/minskning förråd och lager	-56 200	-32 200	-50 000
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	0	0
Förändring av rörelsekapital	-56 200	-32 200	-50 000
Kassaflöden från den löpande verksamheten	-11 951	9 055	-14 905
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i materiella tillgångar	-33 100	-40 720	-39 345
Försäljning av materiella tillgångar	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar	-5 000	-5 000	-2 500
Försäljning av finansiella tillgångar	0	0	0
Kassaflöden från investeringsverksamheten	-38 100	-45 720	-41 845
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring långfristiga skulder	48 000	32 000	50 000
Ökning av långfristiga fordringar	0	0	0
Kassaflöden från finansieringsverksamheten	48 000	32 000	50 000
Årets kassaflöde	-2 051	-4 665	-6 750
Likvida medel vid årets början	39 868	37 817	33 153
Likvida medel vid årets slut	37 817	33 153	26 403

2.6 Investeringsbudget 2016, plan 2017-2018

Kommunen är sedan ett par år tillbaka i en period av stora investeringar. Dessa har bland annat utgjorts av om- och tillbyggnad av kök/matsal, nya förskolor samt LSS-boende. Det största projektet inom planperioden är Bollebygdskolan. Investeringarnas sammanlagda storlek medför att kommunens finansiella ställning försvagas.

Investeringsbudgeten inklusive exploateringar uppgår under de kommande tre åren (2016-2018) till 251 565 tkr. Eftersom kommunens investeringsutrymme under perioden, det vill säga den andel av investeringar som kan genomföras

med egna medel, enligt budget uppgår till 113 800 tkr kommer ca 130 000 tkr att behöva finansieras genom lån under perioden. Den ingående totala låneskulden för 2016 är 207 000 tkr under förutsättning att nya lån motsvarande 50 000 tkr tas under 2015.

Tabell 3 Utveckling av låneskuld 2016-2018 (tkr)

	Ingående låneskuld	2016	2017	2018
Upptagande av nya lån		48 000	32 000	50 000
Total låneskuld tkr	207 000	255 000	287 000	337 000

Investeringar och exploateringar för kommande år är budgeterat och planerat enligt nedanstående tabell.

Tabell 11: Investeringsram 2016-2018 (tkr)

Investeringsram tkr	2016	2017	2018
Exploatering	56 200	32 200	50 000
Kommunstyrelsen	2 600	2 600	2 600
Bildnings- och omsorgsnämnden	1 300	1 300	1 300
Samhällsbyggnadsnämnden, skattefinansierad vht	22 900	25 920	22 945
Samhällsbyggnadsnämnden, avgiftsfinansierad vht	6 300	10 900	12 500
Summa tkr	89 300	72 920	89 345

Av bilaga 1 framgår hur investeringsramen för respektive år fördelas på investeringsobjekt för perioden 2016-2018.

Bilaga 1

Investeringsbudget (inklusive exploateringar) 2016 samt plan för 2017-2018

Objekt	2016	2017	2018
<u>Park, fritid</u>			
Skattegårdsparken	350	2 000	
<u>Gata</u>			
Kommunala gång & cykelvägar	550	720	245
Gång- och cykelväg Brandshed (delfinansiering)		2 500	
<u>Fastighet</u>			
Bollebygdskolan åk f-6	19 000	19 000	20 000
Söråns förskola, uppvärmning	1 500		
Råssa uppvärmning, skärmtak	300		
<u>Kommunkansli</u>			
IT	2 000	2 000	2 000
Årligt anslag reinvesteringar	600	600	600
<u>Bildnings- och omsorgsnämnden</u>			
Årligt anslag reinvesteringar	1 300	1 300	1 300
<u>Samhällsbyggnadsnämnden</u>			
Fiber			1 500
Årligt anslag reinvesteringar	1 200	1 200	1 200
Delsumma skattefinansierad verksamhet	26 800	29 820	26 845
<u>Renhållning</u>			
Åtgärder på Råssa ÅVC/sopkärl	1 200	1 400	
<u>VA</u>			
Reservvattenförsörjning Bollebygd		1 000	7 500
Ny vattentäkt och verk Töllsjö	600	4 000	1 000
Övervakningssystem VA-verken	500	500	
Reinvesteringar VA-nät	4 000	4 000	4 000
Delsumma intäktsfinansierad verksamhet	6 300	10 900	12 500
<u>Exploateringar</u>			
Exploatering Tyftet intäkt	-2 000	-8 000	
Exploatering Grönkullen/Getabrohult kostnad	7 000		
Exploatering Grönkullen/Getabrohult intäkt		-7 000	
Exploatering Bergadalen etapp 1 intäkt	-5 000	-7 000	
Exploatering Bergadalen etapp 2 kostnad	4 000	2 000	
Exploatering Bergadalen etapp 2 intäkt		-2 000	
Exploatering Kråktorps/Kulla kostnad	1 000	4 000	
Exploatering Kråktorps/Kulla intäkt		-1 000	
Strategiska exploateringar ny stadsdel	50 000	50 000	50 000
Järnvägsutredning	700	700	
Årligt anslag plankostnader exklusive lön	500	500	
Summa exploateringar	56 200	32 200	50 000
Totalsumma	89 300	72 920	89 345